

Role třetího sektoru při ochraně lidských práv

Monitorovací a kontrolní role neziskových organizací v občanské společnosti

Český helsinský výbor

- Založení Československého helsinského výboru v roce 1988 – člen Mezinárodní helsinské federace
- Historicky se vztahuje k lidskoprávním aktivitám, které se v Evropě rozvinuly v 80. letech v reakci na helsinský proces
- V roce 1993 vznik Českého helsinského výboru
- Zaměření na celou oblast lidských práv

Činnosti

- Sledování legislativního procesu
- Monitorovací
- Osvětové a vzdělávací (knihovna, přednášky)
- Poradenské
- Iniciační

Oblasti působení

- Vězeňství
- Policie
- Cizinci
- Programy proti rasismu a nesnášenlivosti
- Práva dětí
- Práva žen
- Senioři

Nevládní organizace v oblasti LP

- Lidskoprávní organizace si po listopadu nevydobyly dost pevné místo ve společnosti
- Širší veřejností jsou vnímány jako jedny z mnoha nevládních organizací
- Není dost vnímána hranice mezi poskytováním sociálních služeb a ochranou lidských práv (watch-dog)
- Je obtížné získávat prostředky pro lidskoprávní agendu a nepodléhat příliš „požadavkům“ dárců
- Klima ve společnosti, nezájem někdy nevraživost politiků, role prezidenta, mediální diskurs zachycující konfliktní situace často přispívá k reprodukci předsudků vůči zranitelným skupinám, ale i k nevraživosti vůči mezinárodním a evropským institucím
- 20 let od sametové revoluce je myšlenka ochrany LP méně populární než v prvních letech po roce 1989 - příčiny

Zdroje financování

- Velké zahraniční nadace - Fordova nadace, OSF, CEE Trust
- NROS
- Evropské projekty
- Získávání grantů z programů ministerstev - posouvá zaměření organizace na služby a oslabuje kritickou roli a watch-dogový profil organizace
- Soukromí dárci – peníze se dají občas získat „na děti“, ale ne „na vězně“

Výhledy

- Financování od velkých zahraničních nadací a z evropských fondů bude slábnout
- Přizpůsobit strategie na získávání zdrojů především v ČR

Předpoklady změny

- Zahájit debatu o tom, co to je lidskoprávní organizace, co má společného s jinými neziskovými organizacemi ?
- Uvědomit si rozdíl mezi organizacemi poskytujícími služby a watchdogovými organizacemi
- Debata uvnitř NO a po určitém ujasnění ji přenést navenek
- Pokusit se zjistit, v čem je naše situace podobná situaci v jiných zemích, a v čem se liší – na bývalém Východu i Západu
- Pokusit se médiím a jejich prostřednictvím vysvětlit širší veřejnosti, že ochrana práv vězňů, obětí policejního násilí, obětí diskriminace je něco, co se jich týká, co se týká všech
- Zmapování situace v organizacích věnujících se ochraně ZLP a vytvořit koordinační bázi těchto organizací pro určitý minimální jednotný postup (může být i neformalizovaná)
- Vypracovat společnou strategii získávání prostředků v rámci ČR

Od koho? – od státu, od soukromých subjektů

- Znovu si uvědomit, že stát se mnohokrát zavázal podporovat občanskou společnost (Helsinský proces, svým členstvím v Radě Evropy) a vyžadovat to po něm
- Od státu – nikoliv v podobě přímých grantů z ministerstev, které mají řadu úskalí, ale prostřednictvím zastřešujícího nadačního subjektu
- Od soukromých dárců – přímo i prostřednictvím zastřešujícího nadačního subjektu

Kdo?

- Společně se pokusit dohodnout s NROS, která má klíčovou a nezastupitelnou roli, zda by nezřídila vedle „Kuřete“ a „Pomozte dětem“ ještě další viditelný sbírkový pilíř „Hlídací pes“ a samozřejmě dbát na to, aby pes kuře nezakousl 😊
- Pokusit se obnovit mezinárodní spolupráci , která v podstatě ustala zánikem Mezinárodní helsinské federace a obnovit alespoň minimální koordinaci a vzájemné informování.